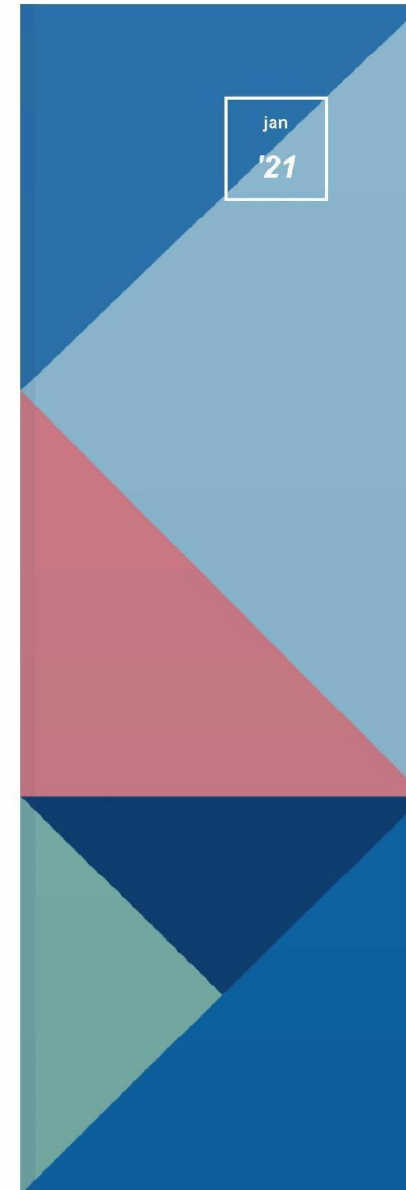

Onderzoek Vaccinatie twijfelaars

Topline rapportage Kwalitatief onderzoek voor DPC -
25260

blauw

Algemene inzichten

Context

Alle mensen die we gesproken raken steeds meer gefrustreerd over de beperkingen en de maatregelen. Dit leidt er toe dat emoties oplopen en dat de maatschappelijke discussie steeds meer polariseert, ook als het gaat om de keuze om wel of niet te vaccineren. Er lijkt geen ruimte meer voor twijfel en de nuance ontbreekt. Veel mensen lijken hier moeite mee te hebben. Ze hebben legitieme vragen maar voelen zich soms onterecht veroordeeld tot een van beiden kampen. Dit zet persoonlijke relaties onder druk en zorgt voor verdriet en stress.

Belangrijkste argumenten vóór vaccinatie:

- Het virus er onder krijgen en terugkeer naar een 'normaal' leven, zonder beperkingen voor mens en economie.
- De kans verkleinen of uitsluiten om besmet te worden, ziek te worden of te overlijden.
- De kans verkleinen om andere (kwetsbare) personen te besmetten.
- Niet buitengesloten willen worden voor bepaalde activiteiten (vakantie, werk, sportschool, enz.) wanneer vaccinatie hiervoor verplicht gesteld wordt.
- Maatschappelijke norm: 'asociaal om het niet te doen'.
- Door de polarisatie hebben sommigen het gevoel dat 'nee' zeggen geen optie meer is.

Belangrijkste argumenten tegen vaccinatie:

- Angst voor bijwerkingen op de korte en langere termijn.
- Twijfel over de effectiviteit van het vaccin.
- Te weinig inzicht in de concrete werking van het vaccin.
- Tegenstrijdige berichtgeving over vaccins, vaccinatie en werking.
- Gebrek aan noodzaak "ik ben gezond en/of jong en loop minder risico".
- Het gevoel 'gedwongen' te worden en geen vrije keuze te hebben.
- Complottheorieën waarbij het virus en vaccinatie onderdeel zijn van een vooropgezet plan.

Moeilijke keuze

Mensen die twijfelen vinden het vaak moeilijk om een goede afweging te maken om verschillende redenen:

- De afweging gaat gepaard met veel emoties die een rationele keuze in de weg staan.
- Ze vinden dat ze te weinig of tegenstrijdige informatie hebben.
- Ze zijn bang een verkeerde keuze te maken.
- Ze hebben het gevoel niet over de feiten te beschikken om een goede inhoudelijke afweging te maken.

Algemene inzichten - vervolg

- Ze worden beïnvloed door anderen in hun omgeving, met afwijkende standpunten.
- Ze krijgen tegenstrijdige berichten uit de verschillende media.
- Ze kunnen de feitelijkheid van informatie niet goed inschatten.
- Voor een deel van de mensen: wantrouwen t.a.v. elke vorm van informatie.

Behoeftte aan antwoorden

Waar het gaat om de berichtgeving en informatievoorziening hebben twijfelaars in het algemeen behoefte aan antwoorden op concrete vragen, zoals:

- Hoe werkt het vaccin precies?
- Hoe werkt het vaccin bij mij, wat doet het met mijn lijf?
- Hoe effectief is het?
- Voorkomt het vaccin het overdragen van het virus aan anderen?
- Wat zijn de bijwerkingen in het algemeen, maar ook specifiek als je bepaalde allergieën of andere aandoeningen hebt (hartfalen, longaandoeningen, slaapapneu, enz.)?
- Wat zijn de eventuele lange termijn effecten (denk bv. aan DES kinderen)?
- Hoe werkzaam is het vaccin in combinatie met andere medicatie, welke interactie-effecten zijn te verwachten?
- Wat zijn de ervaringen van anderen bij vaccinatie?
- Wat zijn de ervaringen van anderen m.b.t. bijwerkingen?
- Hoe veilig is het vaccin nu het in veel kortere tijd ontwikkeld is?
- Wat betekent het dat het vaccin nog niet getest is op bepaalde groepen (kinderen, zwangeren, mensen die al Covid gehad hebben)?
- Waarom kiest de overheid voor deze volgorde van vaccineren?
- Hoe goed beschermt het vaccin als er meer tijd tussen de eerste en tweede vaccinatie zit dan aanbevolen door de farmaceut?
- Hoe vaak moet je deze vaccinatie nog halen (vergelijkbaar met de grieprik)?
- Wat zijn de verschillen tussen de vaccins die nu beschikbaar zijn (werkzaamheid, veiligheid, bijwerkingen, etc.)?

Algemene inzichten - vervolg

Passieve opstelling

Ondanks dat vaccinatie omgeven is met veel vragen en twijfels schuiven velen de beslissing voor zich uit en zoekt lang niet iedereen actief naar informatie:

- Ze vinden de beslissing moeilijk en willen er eigenlijk (nog) niet over nadenken.
- Velen hebben die tijd ook nog. Ze verwachten pas in het najaar aan de beurt te zijn. Ze hopen dat er tegen die tijd bekend is over de effecten van vaccinatie, op grond waarvan ze makkelijker een beslissing kunnen nemen.
- Ook hopen ze dat de problemen rondom het virus minder groot worden in de loop der tijd, waardoor voor hen de noodzaak tot vaccinatie misschien wel verdwijnt.

De passieve opstelling heeft tot gevolg dat veel mensen alleen passief geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom het virus en vaccinatie. Toeval en willekeur is hierin leidend, afhankelijk van de tv-programma's die ze kijken, de kranten die ze lezen, de sites die ze bezoeken of de social media die ze volgen.

Moeilijk om objectiviteit van informatie in te schatten

In het algemeen beseffen ze dat deze informatie niet altijd objectief is. De meesten realiseren zich dat op social media vaak de extremen naar voren komen. Ook vindt een deel dat de berichtgeving in de reguliere media (actualiteiten, praatprogramma's) eenzijdig is en onvoldoende de verschillende kanten en nuances van het vraagstuk belicht. Hierdoor bestaat bij hen een zeker wantrouwen ten opzichte van alle informatie rondom het virus en de vaccinatie.

De overheid wordt in het algemeen gezien als een betrouwbare bron, al zijn sommigen wel van mening dat de strategie m.b.t. de bestrijding van het virus, de vaccinatie en de informatievoorziening hieromtrent, niet altijd logisch, consistent en volledig is. Dit gaat voor hen ten koste van de geloofwaardigheid van de overheid. Daarbij hebben ze het gevoel dat het enige belang van de overheid is om zoveel mogelijk mensen te vaccineren waardoor volgens hen ook de informatie vanuit de overheid eenzijdig en gekleurd is. Deze informatie biedt hen in ieder geval onvoldoende antwoord op de vragen die bij hen juist voor twijfel zorgen.

Advies

Twijfelaars verwachten van de overheid genuanceerde informatie waarin concrete vragen beantwoord worden en waarbij feiten voorop staan en de verschillende kanten van de medaille belicht worden. Ook wanneer de overheid bepaalde antwoorden (nog) niet heeft, is dat informatie. Door hier wel aandacht aan te besteden, voelen twijfelaars zich serieus genomen

Hierbij is het van belang dat de overheid actief communiceert zodat ook de mensen die zelf niet gericht op zoek gaan naar informatie geïnformeerd blijven over de feiten en over de ontwikkelingen rondom het virus en de vaccinatie.

Hiermee kan de overheid tegenwicht bieden aan media en bronnen die minder objectief zijn of vooral de extremen belichten. Ook draagt het bij aan de geloofwaardigheid van de overheid en biedt dit meer ruimte voor nuance in de maatschappelijke discussie, waar veel twijfelaars juist behoefte aan hebben.

Daarbij is de toon belangrijk: naast objectieve uitleg en informatie lijkt het ook van belang het menselijke aspect te belichten: eerlijke, persoonlijke verhalen vanuit verschillende invalshoeken. Het zijn namelijk ook dit soort verhalen die indruk maken op social media.

Verantwoording

Methodiek & steekproef

